

2. kolokvij

KVANTNA FIZIKA

(nastavnički smjerovi)

17. lipanj 2016.

Zadaci

1. Na jednodimenzionalnu pravokutnu potencijalnu barijeru visine V_0 i širine L nalijeće čestica mase m i energije $E > V_0$. Odredite energije E za koje je vjerojatnost transmisije jednaka 1.
2. $N_0 = 10^5$ čestica nalazi se u jednodimenzionalnoj beskonačnoj potencijalnoj jami sa zidovima na $x = 0$ i $x = L$. U $t=0$ svaka čestica se nalazi u stanju

$$\psi(x, t = 0) = \sqrt{\frac{30}{L^5}} x(x - L) \quad .$$

normaliziranom na 1.

- a) Pokažite da se $\psi(x, t = 0)$ općenito može prikazati preko svojstvenih stanja energije ψ_n kao superpozicija

$$\psi(x, t = 0) = \sqrt{\frac{60}{L^6}} \sum_{n=1,3,\dots} \left(-\frac{4L^3}{n^3\pi^3} \right) \psi_n(x) \quad \dots$$

(Napomena: Svojstvena stanja ψ_n za n paran ne doprinose. Pokažite to tj. u izvodu analizirajte slučajeve n paran i n neparan.).

- b) Odredite vjerojatnost $P(E_n)$ da u $t = 0$ bude izmjerena enaergija E_n , te tabelirajte $P(E_n)$ i $N(E_n)$, očekivani broj čestica energije E_n , za $n = 1, 2, 3, 4, 5$.
- c) Ako je u $t = 0$ izmjerena energija E_3 , koji oblik će poprimiti $\psi(x, t)$ za $t > 0$?

3. Jednodimenzionalni harmonički oscilator nalazi se u stanju

$$\Psi(x, t) = \frac{1}{\sqrt{2}} (\Psi_k(x, t) + \Psi_{k+1}(x, t)) \quad ,$$

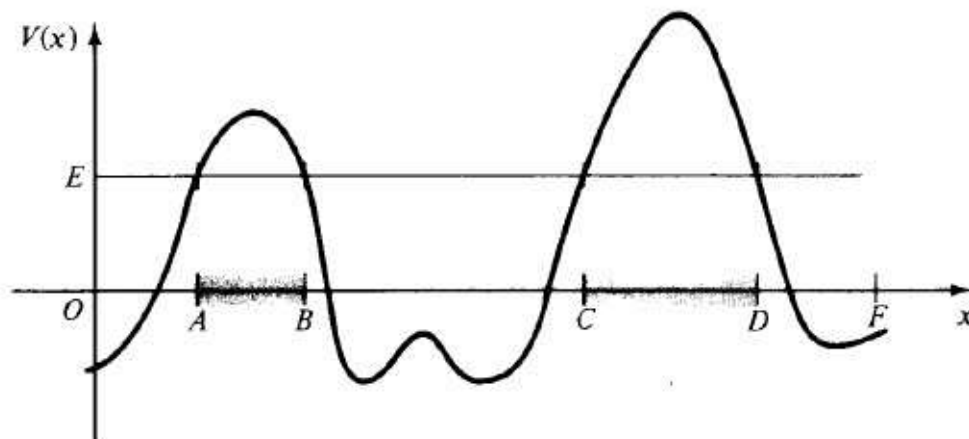
gdje su Ψ_k i Ψ_{k+1} stacionarna stanja tj. svojstvena stanja energije.

- a) Pronađite očekivanu vrijednost $\langle x(t) \rangle$.
- b) Da li je $\Psi(x, t)$ stacionarno stanje? Pokažite.

4. Mjerenje na nekom kvantnom sistemu je našlo iznos impulsa vrtnje $L = 2.584 \cdot 10^{-34}$ J s.

- a) Navedite sve moguće vrijednosti orbitalnih i azimutalnih kvantnih brojeva (l i m). (Naputak: prisjetite se oblika i raspona mogućih svojstvenih vrijednosti L^2 i L_z .)
- b) Odredite minimalnu vrijednost koju možemo dobiti mjerenjem kuta između $\vec{L}$ i z -osi. Koliko raznih kuteva može $\vec{L}$ zatvarati s z -osi? Navedite ih.

Teorija

1. Čestica mase m i energije E se giba u potencijalu $V(x)$ kao što je prikazano na slici.
  - a) Napišite vremenski neovisne Schrödingerove jednačbe za razna područja $0 \leq x < \infty$ tako da izrazite $d^2/dx^2\psi$ preko ψ i za svako područje navedite valne brojeve $k(x)$, $\kappa(x)$.
  - b) Analizirajte na posebnom grafu moguće oblike $\psi(x)$ uzevši u obzir informaciju dobivenu iz Schrödingerovih jednačbi iz a) dijela zadatka tj. od $d^2\psi/dx^2$ (konveksnost, konkavnost). Za koja područja na osnovu toga zaključujete da je moguće oscilatorno ponašanje?
  - c) Na temelju rezultata b) skicirajte $\psi(x)$ ako znamo da je $\psi(0) = \psi_0 > 0$. (Naputak: Poželjno prikazati generičko rješenje s nekoliko čvorova u oscilatornim područjima.)
2.
  - a) Pokažite stabilnost vodikovog atoma pomoću relacija neodređenosti (Naputak: Za procjenu energije vrijednost koordinate elektrona R procijenite s neodređenosti koordinate, a vrijednost impulsa procijenite s neodređenosti impulsa.) Komentirajte ovisnost procijenjene energije o udaljenosti elektrona od jezgre.
  - b) Pomoću toga, procijenite tipičnu prostornu skalu atoma vodika. (Naputak: Pronađite vrijednost R koji minimizira totalnu energiju.)